

(LTS: Tháy Phó Tá Nguyễn Mánh San väa xuät bän Tuyán Táp Pháp Luật Hoa Kỳ Thác Dáng,

gäm nhiäu bài viät do tác giä kä läi nhäng kinh nghiäm và cäm xúc trong nhiäm vä cäa mät chuyên gia luật pháp täi Tòa Án Liên Bang Oklahoma và cũng là mät tuyên úy mäc vä träi giam. Viät Báo số

đäng nhäng bài trong Tuyán Táp này chäa täng phä biän trên Viät Báo, đä giúp đäc giä có thêm kiän thäc pháp luật cän thiät trong đäi säng täi Hoa Kỳ. Bài này nói vä Số Luật Chấn Luật Số. Trân trọng cäm än Tháy Phó Tá Nguyễn Mánh San.)

Säng trong mät xã häi täp chäng nhä xã häi Hoa Kỳ hiän nay là mät xã häi pháp trä, chính quyän läy pháp luật đä cai trä ngäng iä dân nên chúng ta thäng thäy nhäng ngäng iä chung quanh đäi xä väi nhau bäng lý nhiäu hän bäng tình, không giäng nhä ngäng iä Viät-Nam chúng ta khi còn ä quê nhà, là näu lä có đäng chäm đän quyän läi cäa nhau mät chút không đäng gì, thì cũng đòi thäa kiän nhau ra Tòa.

Nhiäu träng häp xäy ra không có mät yäu tä pháp lý xác đäng nào đä buäc täi đäi phäng, hoäc đôi khi rõ ràng nhä ban ngày là näu có thäa kiän nhau ra Tòa cũng chäng đi täi đäu, äy thä mà hä vän đäa nhau ra tranh täng träc Tòa. Nhiäu khi bên nguyên cáo bä thua đät đäi con nòng näc, phäi trä án phí và tiän thuê män nä luật sä cä năm cũng chäa hät nä. Nhäng nhiäu ngäng iä vän thích đi kiän đä thäa män tä ái cá nhân, nghĩ räng ta đäy hiäu biät nhiäu vä luật lä hän ngäng iä khác. Chính vì thä mà Täng Thäng quá cä Abram Lincoln Hoa Kỳ cũng là mät vä luật sä näi tiäng nhät trong thäi kä Hoa Kỳ läp quäc, đä phäi thät lên räng: Hãy cä tránh vän đä tranh täng träc Tòa. Hãy thuyät phäc nhäng ngäng iä bän láng giäng cäa chúng ta nên hòa giäi väi nhau bät cä khi nào chúng ta có thä thuyät phäc hä đäc. Hãy chä cho hä hiäu rõ thä nào là ngäng iä thäng kiän thäng cũng là ngäng iä thät sä bä thua kiän vì phäi trä các chi phí, án phí và còn läng phí thäi giä cäa mình. Là mät ngäng iä đäng ra hòa giäi, ngäng iä luật sä có mät cä häi uy thä đä tä ra là mät ngäng iä tät, thì đäng bao giä khäi đäng lên sä tranh täng. Thät khó có thä kiäm ra mät ngäng iä xäu hän là kiäm ra mät ngäng iä hành xä viäc tranh täng này (Discourage litigation.

Persuade your neighbors to compromise whenever you can. Point out to them how the nominal winner is often the real loser in fees, expenses and waste of time. As a peacemaker, the lawyer has a superior opportunity of being a good man. Never stir up litigation. A worse man can scarcely be found than one who does this). Tuy nhiên vän đä tranh täng nhau träc Tòa, rät ít xäy ra trong các cäng đäng ngäng iä Viät chúng ta täi Hoa Kỳ nói riêng và täi quäc ngoäi nói chung. Vì chúng ta đã quen đäi xä väi nhau bäng tình cäm theo câu châm ngôn Chín bä làm mäng iä hoäc Vô phúc cho nhäng ai phäi đäng đäng. Cäc chäng đã chúng ta mäi phäi đäa nhau ra Tòa nhä pháp luật phân xä mà thôi. Cũng chính vì lä đó mà trong nhiäu träng häp xäy ra, quä thäc làm cho chúng ta phäi gänh chäu nhiäu đäi u thiät thäi mäi khi có sä va chäm vä quyän läi cá nhân giä

a ng... đ... h... c... chúng ta đ... v... b... x... Ch... n nh... tr... con c... chúng ta
ngh... m, l... tay v... rác sang nhà bên c... nh, m... ti... m... b... bè v... nhà ăn m... ngày sinh
nh... t, k... ni... m ngày c... i, r... i ca hát hay nói chuy... n to ti... ng vang sang nhà hàng xóm v... cũng
đ... u có th... b... đ... a th... a ra Tòa v... t... i làm ... ào m... t tr... t... công c... ng. V... y thì, m... c đ... u trong
thâm tâm chúng ta th... t s... không mu... n ki... n cáo ai, nh... ng xin đ... ng quên câu: Nh... p gia tùy t... c,
chúng ta nên s... n sàng trong t... th... phòng thân, t... b... o v... quy... n bình đ... ng t... i thi... u tr... c pháp
lu... t (Due process) đ... chúng ta t... p làm quen v... i m... t s... v... n đ... pháp lý th... ng th... c nh... t mà nó
có th... x... y đ... n v... i chúng ta b... t c... lúc nào và b... t c... trong hoàn c... nh nào. Vì đôi khi Cây mu... n
l... ng mà gió không mu... n ng... ng và dù c... tình hay vô ý b... i m... t hành đ... ng c... a m... t ng... i khác
gây ra, có th... đ... n đ... a chúng ta đ... n tình tr... ng b... th... a ki... n tr... c Tòa n... u chúng ta không
chu... n b... k... càng tr... c đ... đ... i phó v... i v... n đ... pháp lý này. Ph... n ... ng đ... u tiên c... a chúng ta đ...
đ... i phó v... i tình tr... ng này là đi tìm ki... m m... t lu... t s... chuyên môn v... v... n đ... mình b... ki... n.

Th... t v... y, lu... t pháp x... này quá mênh mông nh... bi... n c... và ph... c t... p h... n b... t c... lu... t pháp c... a
m... t qu... c gia nào khác trên th... gi... i. Lu... t pháp Hoa K... thay đ... i nhanh chóng nh... gió bão đ...
k... p th... i thích ... ng ngay t... c kh... c v... i hoàn c... nh xoay chi... u c... a m... t xã h... i văn minh t... p ch... ng.
H... n th... n... a, lu... t pháp Hoa K... c... n thay đ... i đ... thích ... ng v... i môi tr... ng sinh s... ng c... a m... i đ... a
ph... ng, có nh... ng t... p quán khác nhau t... i m... i Ti... u Bang. Đó là Lu... t Hi... n Pháp Hoa K... , Lu... t
Liên Bang, Lu... t Ti... u Bang, lu... t l... c... a các đ... a ph... ng nh... c... p Qu... n (District), H... t (Country),
T... nh (Town) và Thành Ph... (City). Do đó, nhi... u lu... t s... x... này vì mu... n thành công trên
ph... ng đi... n ngh... nghi... p chuyên môn c... a mình, nh... t là đ... đ... phòng trong t... ng lai không b...
rút b... ng hành ngh... t... m th... i ho... c b... rút b... ng hành ngh... v... nh vi... n vì hành s... n... i v... không
đúng v... i kh... năng chuyên môn và trách nhi... m c... a m... t ng... i lu... t s... theo lu... t l... và n... i quy c... a
H... i Lu... t S... Đoàn Liên Bang hay Ti... u Bang đã quy đ... nh. Có 2 ngành chuyên môn chính đ...
cho ng... i lu... t s... t... mình mu... n l... a ch... n: Lu... t Hình S... (Criminal Law) và Lu... t Dân S... (Civil
Law), r... i trong lu... t hình s... l... i đ... c chia ra làm 2 nhánh: Đ... i Hình (Felony) và Ti... u Hình
(Misdemeanor) cũng nh... trong lu... t dân s... l... i bao g... m r... t nhi... u môn khác bi... t nhau mà trong
ph... m vi c... a bài này, chúng tôi không th... k... rõ các chi ti... t c... a t... ng môn đ... c, cũng gi... ng nh...
bên ngành y khoa, có bác sĩ gia đình, bác sĩ chuyên v... tim, v... th... n, v... d... dày, v... ph... i v... v... Gi...
th... khi chúng ta b... th... a ki... n ra Tòa, vi... c đ... u tiên chúng ta hãy t... tìm hi... u ho... c nên tham kh... o
v... i b... n bè có khái ni... m v... lu... t pháp, đ... xem chúng ta b... th... a ki... n v... v... n đ... gì. N... u v... xe c... ,
chúng ta nên tìm đ... n lu... t s... chuyên v... tai n... n giao thông, n... u v... kh... c... c, v... mua bán nhà
c... a, sang nh... ng ti... m buôn, thì nên tìm các lu... t s... chuyên môn v... ngành th... ng m... i. Có nh...
v... y, chúng ta m... i th... c s... có m... t lu... t s... đ... i đi... n cho chúng ta v... pháp lý đúng m... c, h... u hi... u
và có nh... th... chúng ta m... i có th... v... ng tin và nghe theo l... i ch... đ... n c... a v... lu... t s... này mà
không s... b... sai l... m m... i khi chúng ta ph... i đ... i đi... n v... i b... cáo hay đ... ng cáo trong các phiên
Tòa x... án. Ng... c l... i, n... u chúng ta không bi... t ch... n l... a m... t lu... t s... chuyên môn v... v... n đ... pháp
lý mà chúng ta đang g... p ph... i, thay vì ph... i tìm m... t lu... t s... chuyên môn v... ngành th... ng m... i
nh... kh... c (Contract), thì chúng ta l... i nh... m... t lu... t s... chuyên v... ly d... (divorce) hay di trú
(Immigration) ch... ng h... n, là chúng ta đã đi theo con đ... ng phi... u l... u m... o hi... m, có khi ti... n m... t
t... t mang, đôi khi không còn đ... th... i gian đ... c... u vẫn tình th... thua thi... t. Đúng nh... câu ng... i đ... i
th... ng nói: Nên ch... n m... t g... i vàng. Sau đây là m... t trong nh... ng tr... ng h... p đ... n hình đã x... y ra:

đ này cho n th a. Th nh ng, ch còn vài ti ng đ ng h n a là đ n gi đi g p công ty đ a c, thì v a tan L Nhà Th ra v, đ ng s đã g p Cha Chánh X h đ o c cu i c a Nhà Th, li n tâm s cho Cha Chánh X nghe câu chuy n này, Cha đã gi i thi u đ ng s đ n g p m t lu t s cũng là m t giáo dân trong x đ o, v lu t s này đang làm cho m t hã ng lu t (Law Firm), l n vào hàng th 3 trong Ti u Bang c a đ ng s và là m t lu t s chuyên ph trách v các lo i kh c ho c các lo i h p đ ng v th ng m i, đ c bi t h n n a ông ta chuyên bi t v các giao kèo đ a c cho hã ng. Sau khi đ c xong b n h p đ ng và nghe đ ng s trình bày t t c các s ki n tu n t đã x y ra xong, ông b o đ ng s là không c n gì ph i th ng l ng c (Vì khuôn kh t báo có h n nên chúng tôi không th k l i h t ra đây nh ng l i gi i thích chi ti t c a v lu t s này). Ngay sau đó, v lu t s đã gi i đ n tho i nói chuy n tr c ti p v i công ty đ a c c a đ ng s, v i m t gi ng nói ôn t n nh n, nh ng không kém ph n c ng quy t, ông ta đã thay m t đ ng s đ yê u c u công ty đ a c ph i hoàn toàn tr l i cho đ ng s s ti n \$500 đ t c c mua căn nhà m i tr c đây. Th r i ch vài tu n l sau đ ng s đã nh n đ c chi phi u hoàn tr đ s ti n đ t c c c a công ty đ a c g i t i.

Nh quý v đ c gi đã nh n th y: 2 v lu t s tr c đ ng s nh c y, m t v chuyên v tai n n xe c, còn m t v v di trú nên nh ng l i khuyên c a hai v lu t s này đã không giúp gi i quy t đ c v n đ r c r i gi a đ ng s và công ty đ a c và xuýt tí n a, n u nghe l i khuyên c a hai v này, đ ng s không nh ng đã m t s ti n đ t c c mà còn ph i tr thêm m t s ti n khác n a đ kh i b truy t ra Tòa nh công ty đ a c cho bi t.

Ngay ph n đ u c a bài này, chúng tôi đã nêu lên là lu t pháp c a Hoa K quá ph c t p và uy n chuy n mau l đ thích ng v i trào l u ti n hóa nhanh chóng c a m t đ i xã h i đ c coi là văn minh nh t th gi i. Th nên chúng ta không l y gì làm ng c nhiên khi th y đ i đ a s các lu t s t i Hoa K đ u đi chuyên bi t m t ngành, đ h n m v ng đ c nh ng y u t pháp lý chính y u c a t ng v n đ trong m i tr ng h p x y ra cho b cáo (Defendant) cũng nh cho đ ng cáo (Plaintiff). Có nh th, v lu t s chuyên bi t này m i dám t tin vào kh năng chuyên môn c a mình, đ đ p ng đ ng m c v i các nhu c u và s tín nhi m c a qu n chúng nói chung và c a thân ch nói riêng. Có nhi u ng i cho r ng h m t lu t s n i ti ng tài gi i là có th đ m l i s th ng l i cho thân ch c a mình. Nói nh th ch đ ng v m t ph ng di n chuyên bi t c a v lu t s do khi nh n lãnh bnh v c cho thân ch v m t v ki n n m trong s chuyên bi t c a mình. Ch ng h n nh m t v lu t s chuyên v hình s, đang tranh lu n bnh v c tr c Tòa cho m t t i ph m gi t ng i có ch m u, đ hy v ng b cáo kh i b lãnh án t hình. Nh ng kh m t n i, v lu t s này ch a bao gi có kinh nghi m đ tranh lu n, bnh v c cho m t t i ph m gi t ng i có ch m u nh th này, thì chúng ta hãy th t h i mình xem v lu t s này s đ m l i s hy v ng th ng l i cho b cáo đ c bao nhiêu ph n trăm so v i m t v lu t s đã t ng kinh nghi m nhi u l n tranh cãi tr c Tòa cho nh ng v án t hình?

Đ k t thúc bài này, chúng tôi thi t nghĩ ch c m i ng i cũng đ ng ý r ng vi c tìm ki m m t lu t s tài gi i và n i ti ng h u nh không quan tr ng b ng tìm cho đ ng m t lu t s hành ngh

Số Lựa Chọn Luật Số

Tên: Phó Tiến Nguyễn Minh Sơn
Số: 03 Tháng 6 Năm 2011 21:07

chuyên biệt cho từng số vì có nội dung khác nhau xảy ra mới là điều quan trọng. Thuật ngữ đúng như câu tục ngữ Việt Nam chúng ta là Trăm Tay Không Bằng Một Tay Quen.

Phó Tiến Nguyễn Minh Sơn